

Robert Cahen «Paisatges» Reproductibilitat 2.4.

Dates de l'exposició: 16/03/2018 - 15/04/2018

Horaris del museu:
Dimarts a dissabte 10 a 20h
Diumenge de 10 a 15h
Dilluns tancat

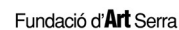
En coproducció amb:

Amb la col·laboració de:

ESBALUARD | museu d'art modern
i contemporani de palma

Robert Cahen és un dels pioners del videoart que des dels anys setanta treballa amb la imatge documental i experimental, en primera instància des de la música concreta, fins a transferir-ne els recursos i innovacions a l'aplicació de la imatge en moviment del vídeo analògic al digital. Es Baluard, continuant amb les exposicions de revisió corresponents al cicle *Reproductibilitat*, proposa una nova entrega centrada en una aproximació a l'anàlisi de la captació del paisatge a partir d'una retrospectiva dels seus treballs vinculats a aquest tema i una gran instal·lació produïda gràcies al projecte «Missions artístiques a la Serra de Tramuntana», organitzat per Es Baluard i el Consorci Serra de Tramuntana (entitat formada pel Govern de les Illes Balears i el Consell Insular de Mallorca).

La Serra de Tramuntana, situada al nord-oest de l'illa de Mallorca, fou declarada el 2011 Patrimoni Mundial de la UNESCO en la categoria de Paisatge Cultural. El 2017, al refugi de muntanya de Can Boi, ubicat al poble de Deià, Robert Cahen i Thierry Maury iniciaren un nou projecte artístic i formatiu experimental amb alguns artistes, la majoria de les Illes Balears, però també de l'Iran o Colòmbia. A l'hora de concebre la proposta vaig considerar, des del principi i en diàleg amb els responsables del Consorci, la utilitat de l'àmplia experiència de Robert Cahen com a artista multidisciplinari i pioner en el camp del videoart. Cahen havia realitzat projectes d'aquesta mena a l'Amèrica Llatina, Àsia i Europa, i la seva mirada sobre el paisatge és única i excepcional, imperible i universal. En els seus llargs viatges, durant anys a la recerca de paisatges urbans i naturals, des de la Xina al Pol Sud, ens mostra el que succeeix a l'exterior, però també a l'interior de l'ésser.

Tot plegat transcendeix al vessant pedagògic que transcorre en paral·lel a la seva obra, els punts d'investigació principals de la qual són: la llum, el moviment i les textures. A partir de la imatge real, treballa amb diferents col·laboradors l'edició digital a l'estudi. És aquí on es visibilitzen noves ficcions i lectures de caràcter líric i a vegades narratiu, sempre revelador. Depurada la imatge en la postproducció, sembla que en si mateixes les peces contenen text, l'experiència d'un monòleg expandit a través de signes fílmics i d'una ordenació de la temporalitat basada en allò subjectiu i allò autobiogràfic.

En el projecte desenvolupat a Mallorca, amb la seva mirada peculiar a la natura de l'entorn de la Serra de Tramuntana, l'orografia i la llum, que ja descobriren els paisatgistes clàssics, és disseccionada a través de la metodologia empírica de la caminada i la planificació de diferents sessions per capturar-la mitjançant les càmeres de vídeo. Un viatge pautat per una ordenació distòpica de la temporalitat. L'obra d'aquest precursor del videoart ha estat reconeguda, entre altres aspectes, per la manera de significar el viatge i descodificar les capes de realitat dels territoris, propers o llunyans, per descobrir-los i convertir-los en atemporals.

Robert Cahen, en el nostre cas, experimenta amb el temps i el porta a plans de metapintura.

Trobam, doncs, a la seva obra, la sonoritat i la plasticitat sinestèsicament foses. Les seves peces revelen la manera en què el so, juntament amb la captura de la imatge, és el punt de partida d'una doble fórmula que Cahen combina des del seu començament, els anys setanta, influït per la seva formació de músic. El pas pel Groupe de Recherches Musicales de l'ORTF i Pierre Schaeffer, com també pel Groupe de Recherche Image et la creation de l'INA, són clau per entendre'l. Amb la utilització a partir del 1979 de l'EMS Spectron, els intervals dels seus *frames* adquireixen matisos nous, l'empremta dels quals encara avui perviu.

La selecció de treballs presentats a Es Baluard a manera de revisió retrospectiva sobre la seva obra al voltant de la captació de la natura ens permet reflexionar sobre el sentit del pla seqüència en el paisatge. El mètode de la seva mirada selectiva, el focus sobre el qual decideix

enregistrar, impliquen un exercici d'atenció però també una renúncia, la que provoca sucumbir davant la bellesa de l'estètica. Sandra Lichi, una de les expertes i qui principalment ha analitzat la seva metodologia fílmica, diu que configura la seva obra en vídeo com una obra pictòrica eternament fresca.

El treball actual de Robert Cahen repta l'espectador des de la perspectiva i la construcció en i amb el desplaçament. La contemplació de la translació digital és tan reveladora com la que pot aportar-nos un quadre tradicional, estàtic i circumscrit a un marc. És una escena universal, permutable entre regions i fronteres, una mirada d'influència asiàtica que ens aproxima tant a la teoria xinesa sobre la pintura del paisatge com al costumisme, els preceptes avantguardistes de l'impressionisme o de l'abstracció. El tractament del color, els sistemes de percepció i el temps expandit com a instrument per ficcionar allò real són els pilars clau sobre els quals basa la construcció de l'exercici realitzat pels paratges escollits de la Serra de Tramuntana. Una part d'una illa del Mediterrani, amb una orografia similar a la de les seves altres illes unides per les atmosferes de contrastos suaus, vents i aigües compartits.

Acceptant que el que tenim al davant, com a natura, és un constructe social, cultural i estètic, el seu mirall és un camp dilatat en la subjectivitat. La mutació de l'estat del paisatge mostra que l'atzar imprevisible repta el caçador del pla seqüència i l'arrossega al vertigen d'allò sublim.

Si filmar la pintura en moviment fou un dels reptes que ens plantejàrem en el projecte de Mallorca, parlar del videopaisatgisme com a assaig ens ajuda a contribuir a analitzar un gènere que a penes ha estat investigat des de la contemporaneïtat.

Nekane Aramburu, comissària